د افغانستان په شمالي سيمو کې کورنۍ د داعش له ډاره تښتي

Author: Qamaruddin Poya Aziz

مرستندويه موسسې تر فشار لاندې دي چې کډوالو کورنيو ته خواړه، استوګنځايونه او زده کړه چمتو کړي.

د جوزجان ولايت چارواکي ګوته څنډي چې د درزآب او قوش تيپې د ولسواليو په زرګونه خلک د جګړې له امله تښتي او سيمه ييزې اداري هغوی ته د بنسټيزو خدمتونو د چمتو کولو جوګه نه دي.

له اسلامي دولت (IS) سره تړلو مخالفانو په شمالي ولايتونو کې د پښو ايښودلو ځای موندلی دی. له طالبانو سره د هغوی نښتو ځايي وګړي لاپسې تهديد کړي او له امله يې ۱۱۰۰۰ کورنۍ د ولايت مرکز ته تښتېدلي دي.

د جوزجان د ولايتي شورا مشر، بابر ايشچي وويل، سره له دې چې بشردوستانه مرستې په لاره دي، خو د ناتار د زياتوالي له امله سيمه ييزې سرچينې بسنه نشي کولای.

هغه وويل: «موږ په دې ساړه ژمي کې د بېځايه شوو کورنيو حالت ډېر اندېښمن کړي يو، چې له يو مناسب استوګنځي پرته په خيمو کې اوسيږي.»

بېځايه شوي کورنۍ د ياغيانو د تاوتريخوالي له امله تښتي، ملېشې ښځې تښتوي، جنسي تيری پرې کوي او د کليوالو کورونو ته اور اچوي.

د کشمير په نامه يو سړي وويل، تهديد هم د طالبانو او هم په اسلامي دولت IS پورې تړلو ډلو له خوا موجود دي، چې له امله يې هغه په درزآب کې د خپل کور پرېښودو ته اړ ايستلي دي.

هغه وويل: «د جګړې پر مهال زما پلار او د کورنۍ نور څو تنه مړه شول. مجبور شوم کور پرېږدم او په مرکز کې، چې نسبتا ارام دی، واړوم.»

کشمير، چې خپل ټول دار او ندار يې پرېښي، وويل، هغه او کورنۍ يې مرستې ته سخته اړتيا لري.

هغه وويل: «موږ خوړو، د څښلو اوبو او ماشومانو ته د اوسيدو لپاره يو تاوده ځای ته اړتيا لرو. هغه مرسته چې چمتو شوې زموږ اړتيا نشي پوره کولای او نه مو ستونزې هوارولای شي.»

د اسلامي دولت IS د وسله والو تر بريدونو لاندې ښځې د پراخ جنسي تجاوز کيسې کوي.

د راحلې (مستعار نوم) په نامه يوه ښځه په درزآب ولسوالۍ کې له خپل کلي سردرې. څخه د ولايت مرکز، جوزجان ته تښتېدلې ده. هغې آی ډبليو پي آر ته وويل، په IS پورې تړلې جګړه ماران د خلکو کورونو ته ننوځي، نارينه ګان وژني او ځوانې نجونې تښتوي.

راحلې وويل: « IS زموږ کور ته راننوتل، زما اوښی يې مړ کړ، خور مې يې له ځان سره يوړه او جنسي تجاوز يې پرې وکړ او اوس يې له لسګونو نورو نجونو سره يوځای له ځان سره ساتلې ده.» هغې زياته کړه، سره له دې چې دا کار په ټوله ولسوالۍ کې کيږي، خو خلک له ډېره شرمه د هغې په اړه خوله نه خوځوي.

د نوموړي ولايت د کډوالو او راستنيدونکو چارو سرپرست، سيد طالب سادات وويل، د آقچې، قوش تېپې او درزآب د ولسواليو نژدې۱۲ زره کورنۍ د جوزجان ولايت مرکز ته کډه شوي دي.

د دغو کورنيو له ډلې څخه ۷۵۰۰ کورنيو ته د خوړو او ماشومانو ته يې د تودو جامو په ګډون مرستې او همدارنګه خيمې، د پخلنځي او د لومړنيو مرستو وسايل چمتو شوي دي.

سادات وويل، له ۴۰۰۰ کورنيو سره مرستندويو موسسو مرسته کړې او پاتې نورو ته يې حکومتي موسسو بشردوستانه مرستې وېشلي دي.

«د نورو پاته شوو بېځايه شوو کورنيو سروې روانه ده او کله چې پای ته ورسېده، د مرستندويو موسسو سره په همکارۍ به مرستې ورته ووېشل شي. موږ به هم تر خپل وس پورې ورسره مرسته وکړو.»

سادات وويل، ، د ملګرو ملتونو په ګډون شاوخوا لسګونه مرستندويه ټولنو زموږ له رياست سره په ګډه مرسته بېځايه شوو کورنيو ته خواړه، د څښلو اوبه او همدارنګه نغدې پيسې چمتو کړي دي.

د مرستندويو موسسو له ډلې څخه د اکتيد ACTED په نامه يوې موسسې وويل، هڅه کوي ډاډ تر لاسه کړي چې بې ځايه شوي ماشومان له زده کړې څخه بې برخې پاتې نشي.

د ACTED ولايتي اداري سرپرست مشر، امان الله وويل، هغوی وکړای شول ۲۰۰۰ زده کوونکو ته د لوست ځای چمتو کړي.

هغه وويل: «اړمنو بېځايه شوو کورنيو ته د ښوونځيو د ودانيو د جوړولو تر څنګ موږ ۷۰۷ تختې شړۍ او ۱۰۱ دانې خېمې بسپنه کړې ده.» هغه زياته کړه، په پام کې ده چې په نژدې راتلونکې کې نورې غير خوراکي مرستې هم چمتو کړي.

د جوزجان د ولايت وياند، محمد رضا غفوري وويل، د هغه په اند وضع اوس تر کنترول لاندې راغلې ده.

ځينو اړمنو کورنيو د دريو مياشتو لپاره خواړه تر لاسه کړي او د وېش لمړۍ روانه ده.

هغه وویل: «د ناروغیو د سرایت د مخنیوي په خاطر ښځایه شوو کورنیو ته روغتیایي ګرځنده کلینیکونه جوړ شوي دي.» هغه زیاته کړه، په پام کې لري چې په نژدې راتلونکې کې کوچنیانو ته د لیک لوست د زده کړې کورسونه جوړ کړي.

Location: افغانستان
Topic: Islamic State
Internally Displaced
Focus: Afghanistan: Supporting Investigative Reporting & Civil Society

---

Source URL: https://iwpr.net/ps/global-voices/%D8%AF-%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D9%BE%D9%87-%D8%B4%D9%85%D8%A7%D9%84%D9%8A-%D8%B3%DB%8C%D9%85%D9%88-%DA%A9%DB%90-%DA%A9%D9%88%D8%B1%D9%86%DB%8D-%D8%AF-%D8%AF%D8%A7%D8%B9%D8%B4-%D9%84%D9%87